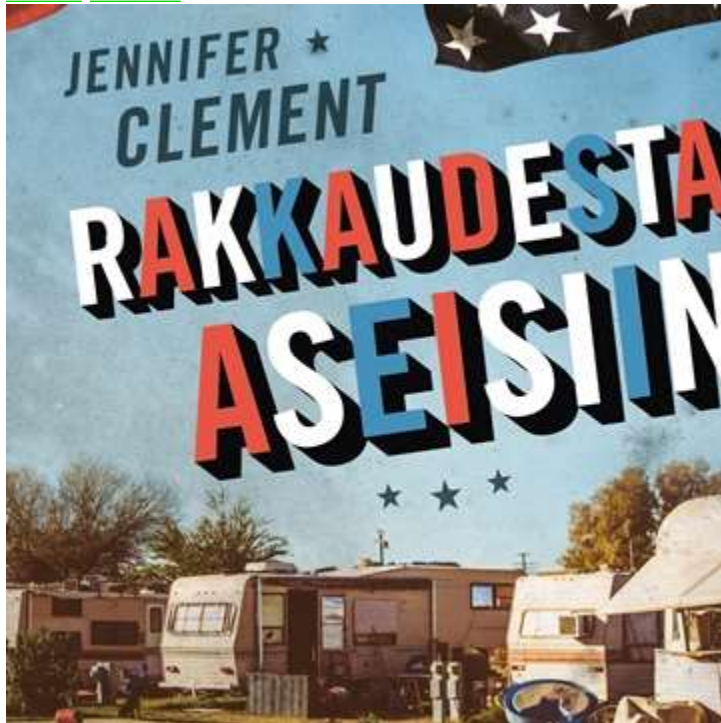

Jennifer Clement: Rakkaudesta aseisiin

[PM/30 ADMIN](#)

Kolehtina kivääri – RIITTA VAISMAA (4.11.2018)

Meksiko Cityssä asuva yhdysvaltalais-meksikolainen Jennifer Clement ei tartu helppoihin aiheisiin. *Varastettujen rukousten vuori* (2013) kertoi rankan tarinan meksikolaisesta kylästä, jossa tytöt pyritään pitämään mahdollisimman pitkään poikien näköisinä, jotta heitä ei varastettaisi huumeliigojen hyväksi käytettäväksi. *Basguiatin leski* (2015) kuvasi mustan kuvia kumartamattoman taiteilijan ja tämän muusan huuruista ja rajua elämää.

Rakkaudesta aseisiin käsittelee paljolti samoja teemoja kuin *Varastettujen rukousten vuori*: ase- ja huumekauppaa, köyhyyttä, irrallisuutta, elämää järjestyneen yhteiskunnan ulkopuolella sekä tytön ja äidin suhdetta. Molempien romaaneiden kerronta etenee raskaista aiheista huolimatta ilmavasti, näennäisen keveästi, sadunomaisesti, sadun logiikalla. Romaanit eivät kaiha ylliluonnollisia elementtejä, ennakkoavistuksia ja romaanihenkilöiden taitoa lukea ajatuksia.

Romaanin kertoja on 14-vuotias tyttö, Pearl. Clement onnistuu lapsikertojan äänellä paitsi tuottamaan taidokkaasti omintakeista proosaa myös loihtimaan kerrontaan lempeän ja vilpittömän sävyn.

Pearl on asunut koko ikänsä äitinsä Margotin kanssa talovaunualueen laidalla vanhassa Mercuryssa. Margot on synnyttänyt tytön 17-vuotiaana salaa, hulppean lapsuudenkotinsa kylpyammeessa ja paennut sadistista isäänsä

16-vuotislahjaksi saamallaan vanhalla Mercuryllä. Heillä ei ole edes vaunua, vain auto. Äiti oli ajatellut, että parkkialueella asuttaisiin vain muutama kuukausi. Aika on venähtänyt 14 vuodeksi. Auton etuosa on tyttären aluetta mutta toimii myös keittiönä, äiti asustaa takaosassa. Vaikka ruokapöytä on kojelauta, Margot opettaa Pearlille kotoaan oppimansa hyvät pöytätavat.

Mercuryn pyörien välistä puskee koiranputkea. Auto ei ole ollut 14 vuoden aikana liikkeellä kertaakaan, vaikka aina on ollut suunnitelmissa lähteä. Mielikuvitusajelut ovat äidin ja tytön yhteinen harrastus. Tyttö ajaa, äiti on kartanlukija.

Äiti on töissä siivojana veteraanien sairaalassa. Niillä tienesteillä ei asuntoa hankita. Pieni perhe elää täysin järjestyneen yhteiskunnan ulkopuolella. Pearlilla ei ole edes syntymätodistusta. Äiti tekee jonkinlaisen väärennöksen, että tyttö pääsee kouluun. Virallisesti tyttöä ei ole lainkaan olemassa. Hän on vielä niin pienikokoinenkin, että häntä ei juuri huomata, ja hänen on helppo kätkeytyä. Margot pelkää koko ajan lapsensa menetystä, jos lastensuojelu huomaa perheen tilanteen.

Talovaunualue on rapistunut, eikä siellä enää asuta kuin neljässä vaunussa. Alueella asuu toinenkin tyttö, Pearl in paras ja ainoa ystävä April May. Hänetkin Pearl menettää hieman ennen kuin kaikki muuttuu. Toista äiti ja tytär -vaunukuntaa lukuun ottamatta kaikki ovat enemmän tai vähemmän mukana ase- ja huumekaupassa. Talovaunualue on Floridan syrjäkylällä, toisaalla kuin varakkaiden rantaelämä tai appelsiinilehdot.

Äiti ja tytär ovat tiivis kaksikko. He ovat symbioottisessa suhteessaan tavallaan onnellisia, vaikka välistä ei ole juuri muuta suuhunpantavaa kuin sokeria. Elämä opettaa Pearl in taitavaksi näpistelijäksi. Erikoisalana ei tosin ole ruoka vaan tupakantumpit, joskus tyttö onnistuu saamaan kokonaisia tupakoita, joskus jopa askin tai kartongin.

Kunnes tulee Eli. Äiti kuulee jo askeleista jonkin ihmeellisen lähestyvän, ja miehen ensimmäiset sanat saavat heti äidin polvet veteliksi. Äidin ja tyttären yhteinen aika loppuu, koska Eli on autossa aina iltapäivät ja illat, kohta myös aamupäivät, kun Margot rakastumisen huumassa jättää hiljalleen menemästä töihin.

Pearl ei voi enää tehdä läksyjään kojelaudalla. Kun Eli potkaisee hänet autosta, hän löytää uuden paikan hylätystä talovaunusta, jota myös asekauppiaat käyttävät. Talovaunualueen meksikolaispariskunnan vaimo Corazón antaa uuden suojan, missä läksyjen lisäksi pestään, puunataan ja paketoidaan aseita. Corazónin puoliso Ray kuljettaa aseita Meksikoon. Rajavartijat on ostettu hiljaisiksi. Myös Eli on keskeinen tekijä asekaupassa.

Talovaunualueella asuu myös pappi Rex. Mahdollisesti hän ei ole pappi lainkaan. Hän vaatii jumalan sanan voimalla vähäistä kirkkoväkeä lahjoittamaan ja keräämään aseita seurakunnan tarpeisiin. Aseet ovat kuin pienen seurakunnan kolehti. Myöhemmin käy ilmi, että Rex on laittoman asekaupan koordinaattori. Kolehtia keräämällä hän saa maksutta ja varastamatta aseita edelleen myytäväksi.

Kun aseita on paljon, niitä myös käytetään. Äiti on saanut Eliltä turvakseen kauniin vaaleanpunaisen pistoolin. Äiti opettaa tytön ampumaan ja ehtii antaa leikkiaseelta näyttävän pistoolin Pearlille, ennen kuin lähtee talovaunualueelle tapaamaan Eliä. Elin vieressä seisova nuori mies, tuttu ennestään, laskettaa äitiin lippaallisen luoteja. Kukaan ei oikein tiedä miksi, mutta kukaan ei oikein jaksa asiasta välittääkään. Kaikilla on enemmän menetettävää kuin voitettavaa, jos poliisi tulee alueelle.

Niin poliisi kuin lastensuojelu ovat kuitenkin kohta paikalla. Pearl sijoitetaan sijaiskotiin ja toiseenkin, kunnes hän pääsee paikkaan, minne lähetetään tilapäissijoitukseen ammuttujen vanhempien lapsia. Pearl alkaa jopa viihtyä herra Brodskyn huomassa, missä hän kokee ensirakkautensa.

Corazón löytää Pearl'n herra Brodskyn talosta. Hän houkuttelee tytön mukaansa kohti Meksikoa. Tyttö ajautuu Rayn autoon, jossa kuljetetaan kuukausittaista aselastia Meksikoon.

Rähjäisessä motellissa ennen rajan ylitystä Pearl saa tietää, että paikalla on myös Eli. Miehen aikomus on saada tyttö äidin paikalle seksikumppanikseen. Eli ei tule ajatelleeksi, että Pearl vihaa häntä. Eli yrittää voittaa tytön luottamuksen paljastamalla, kuka on tytön isä. Pearl ei tiedosta ylläty.

Vaaleanpunainen pistooli ei ole leikkiase. Rayn miehet siivoavat syntyvän sotkun. Asiaa ei kannata ajatella saatikka selvittää; Corazón sanoo, ettei Elistä pitänyt kukaan, karpäsen joutaakin tappa.

Matka jatkuu. Pienikokoinen Pearl piiloutuu takapenkille asekauppien joukkoon, mistä kukaan ei osaisi salamatkustajaa etsiä.

Yhä valveilla uneksin, että makasin luurankojen seassa, ja aseet olivat pitkiä reisi- ja kylkiluita ja lyhyitä kyynärluita ja kylkiluun pätkiä, kuten röntgenkuivissa, rikkinäisten ruumiiden rikkinäisyyden kuvissa, ja haistoin ruudin, ja ehkä haistoin ruosteen ja veren ja veren ja ruosteen. Ja eläinten ja ihmisten sielut olivat kaikkialla ympärilläni ja kuulin ylistyslaulun. Aplodit. *Pearl, Pearl, Pearl!* Kajahti kuin onnittelut.

Terhi Kuusiston suomennos tavoittaa hienosti herkkyyden ja tummien sävyjen yhdistelmän ja kontrastit. Pearl'n ääni kuulostaa aidolta ja omaleimaiselta.

Jennifer Clement: *Rakkaudesta aseisiin* (Gun Love). Suom. Terhi Kuusisto. Like 2018. 278 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko